

Príloha č. 1. **Analýza situácie**

Prijímanie opatrení na riešenie krízovej situácie podlieha v súčasnosti viacerým režimom. Vláda SR dňom 12. marca 2020 vyhlásila mimoriadnu situáciu na celé územie Slovenskej republiky podľa zákona o civilnej ochrane obyvateľstva. Následne, dňom 15. marca 2020 vláda SR podľa ústavného zákona o bezpečnosti štátu vyhlásila núdzový stav pre štátne zdravotnícke zariadenia, ktorý bol neskôr rozšírený aj na neštátne zdravotnícke zariadenia. Zároveň, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky ako príslušný orgán podľa zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia nariaďuje v súvislosti s krízou počnúc 9. marcom 2020 sériu opatrení na ochranu verejného zdravia. Niektoré opatrenia sú časovo ohraničené, niektoré sú vyhlásené „do odvolania“. Práve tieto opatrenia verejnosť citlivo vníma, pretože najviac ovplyvňujú bežný život a zasahujú do ľudských práv osôb.

Vzájomnú horizontálnu i vertikálnu koordináciu všetkých uvedených režimov by mal zabezpečovať Ústredný krízový štáb zriadený na základe zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu. Upozorňujeme, že Ústredný krízový štáb nemôže záväzne rozhodovať o opatreniach, čo sa už teraz javí ako otázne v prípade obmedzenia vstupu osôb s cudzineckým statusom na územie Slovenskej republiky. Ústredný krízový štáb pripravuje návrhy opatrení pre vládu SR, ktorá ostáva hlavným orgánom krízového riadenia.

Predseda vlády SR dňa 23. marca 2020 zriadil svoj vlastný poradný orgán, pozostávajúci z externých odborníkov, pre ktorý sa zaužívalo označenie Permanentný krízový štáb. Štatút Permanentného krízového štábu a jeho zriaďovateľskú listinu schválila vláda SR až 24. apríla 2020. Permanentný krízový štáb ako poradný orgán premiéra, ale *de facto* poradný orgán celého Ústredného krízového štábu a teda aj vlády SR, vykonal veľké penzum práce. A to v situácii dočasnej paralýzy časti štátnej správy, ku ktorej dochádza pri preberaní moci a kvôli nedostatočnej pružnosti byrokratických procesov.

Uvedené skutočnosti chápeme, avšak pripomíname, že rozhodnutia každého orgánu krízového riadenia musia byť prijaté v súlade so zákonom a v jeho medziach. Žiaden ústavný zákon neumožňuje obísť v čase krízy princíp legality prijatých rozhodnutí. Ani odporúčania permanentného krízového štábu, opatrenia hlavného hygienika či návrhy predsedu vlády SR nemôžu byť nespochybniteľné. Podliehajú takisto spätnej väzbe a kontrole prostredníctvom mechanizmov definovaných v Ústave SR a hore uvedených zákonoch, vrátane možnosti účinného súdneho preskúmania rozhodnutí. Verejná kontrola prostredníctvom médií alebo mimovládnych organizácií umožnená slobodou prejavu a právom na informácie je neoddeliteľným atribútom demokratickej spoločnosti. Považujeme za legitímne viesť o akýchkoľvek opatreniach a právnych predpisoch verejnú debatu, najmä o primeranosti a nevyhnutnosti ich rozsahu a časovej ohraničenosti spoločnosti. Osobitne, ak boli prijaté v osobitnom režime či v skrátanom legislatívnom procese bez riadnej diskusie.

Pri činnosti vlády SR ako celku by sa tiež mali uplatňovať princípy demokratickej politickej kultúry, právneho štátu, vrátane princípu demokratického pluralizmu a participácie na rozhodovacích procesoch. V zmysle zásady právnej istoty musia byť opatrenia predvídateľné, jednoznačné, verejne dostupné, vzájomne neprotirečivé a zrozumiteľné. Žiaľ, vyššie uvedená viackoľajnosť krízových režimov, celková komplikovanosť organizačných štruktúr a procesov naplneniu uvedeného princípu nie vždy napomáha.

O všetkých dôležitých opatreniach na ochranu života a zdravia a s tým súvisiacimi obmedzeniami osobných slobôd je potrebné otvorene informovať. Informácie majú byť dostupné aj v jazykoch národnostných menšín, v zmysle zákona o slobode informácií. Musia byť tiež dostupné všetkým sociálnym skupinám s osobitnými potrebami, vrátane osôb so zdravotným postihnutím či osôb s cudzineckým statusom. Sankcionovanie fyzických osôb za porušenie nariadených opatrení má byť vždy individuálne a zohľadňovať konkrétnu situáciu ako aj závažnosť porušenia.